

ИКОНОСТАС ЦРКВЕ СВЕТОГ ЛУКЕ У КУПИНОВУ

Црква Светог Луке у Купинову је подигнута уз средњовековни град Купиник и представља најстарију сачувану православну цркву у крајевима северно од Саве и Дунава.¹ Претпоставља се да ју је између 1453. и 1456. године подигао деспот Ђурђе Бранковић да би, пред непосредном опасношћу од Турака, у њу положио мошти светитеља Луке, које је 1453. године откупио у Епиру и чувао у Богородичиној цркви у Смедереву.² У историјским изворима црква се први пут помиње 15. фебруара 1486. године, када је деспотица Ангелина, по повратку из Угарске, заједно са синовима Ђорђем и Јованом, у њу положила мошти свога супруга деспота Стефана Бранковића.³ Црква Светог Луке је највероватније тешко страдала и опустела 1521. године, када су Турци до темеља разрушили град Купиник.⁴ Поново се помиње у првој половини 18. века када је обновљена између 1726. и 1730. године.⁵ Доста је страдала у земљотресу 1893. године, па су већ почетком наредне 1894. године предузети обимни радови на њеној обнови.⁶ Том приликом су отворене и испитане гробнице у наосу и припрати јер се претпостављало да ту леже мошти појединих чланова породице Бранковић. Међутим, ове претпоставке нису потврђене.⁷

Оријентисана у правцу исток–запад, црква Светог Луке је једнобродна грађевина скромних димензија, издужене правоугаоне основе и састоји се од припрате, наоса и издужене олтарске апсиде. Уместо звоника је у југоисточном делу порте подигнута тзв. звоница од два дрвена стуба са једним звоном у горњем делу. Претпоставља се да је припрата додата касније, можда крајем 15. века.⁸

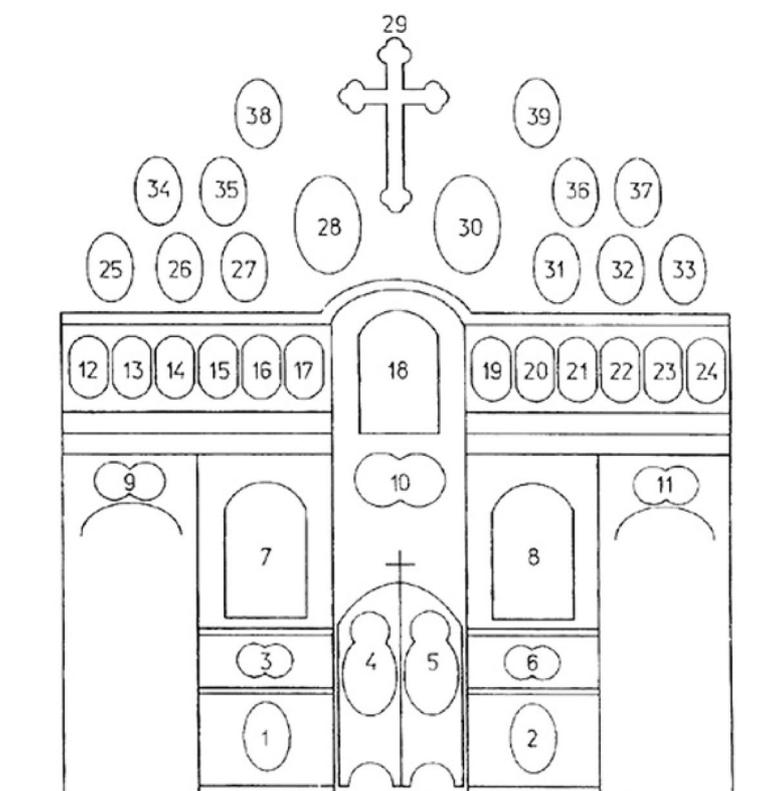
Унутрашњи простор цркве је засведен равном таваницом. Припрата је од наоса одвојена ниском зиданом преградом у облику тројне аркаде. Наос је од олтарског простора одвојен високим иконостасом. На чеоној страни олтарског простора налази се остатак некадашњег ојачавајућег лука који је чинио границу између наоса и олтара.

Црква Светог Луке је имала улогу парохијске цркве највероватније од прве половине 18. века, када је обновљена, па све до 1810. године када је у Купинову саграђена црква Светог Духа.⁹ Пошто је црква Светог Духа страдала у току Другог светског рата, црква Светог Луке је од тада поново парохијска црква. Од 1975. године налази се у саставу етно-парка.¹⁰

Иконостас по архитектонској структури припада типу високих олтарских преграда (Слика 2). Хоризонтално је рашчлањен у три зоне од којих је прва нешто више наглашена, док друга и трећа као да чине једну целину јер их раздваја само узана, једноставно профилисана конструктивна греда. Иконостас је украшен раскошном дрворезбаријом у стилу касног барока и рококоа, која је највећим делом изведена у техници ажуре, а једино су у првој зони заступљени и аплицирани украси и плитки рељеф. Највеће богатство и разноврсност мотива је у првој зони иконостаса, док је у другој и трећој зони дрворезбарени украс врло једноставан. Дрворезбарени украси су гипсирани, позлаћени и што се не среће тако често на војвођанским иконостасима: полихромирани. Црвено су обојени: узана хоризонтална профилисана гредица која дели иконе сокла од престоних икона, руже на соклу и на царским дверима, оквири престоних икона, шкољкасти елементи изнад престоних икона као и драперија на балдахину. Зелено су обојене хоризонталне, профилисане уске гредице које се налазе на постољу, између икона сокла, икона апостола и пророка, као и листови на царским дверима и пиластрима сокла, стубови, балдахин и тимпанон са тролисним завршетком. Смеђе је обојен хоризонтални профилисани венац који дели прву зону иконостаса од друге.

У првој зони иконостаса је наглашена вертикалност пиластрима и стубовима. Постоље иконостаса чини шест пиластара на једноставно профилисаним базама, који су украшени дрворезбаријом у плитком рељефу: ружама, лишћем и волутама. Иконе сокла су распоређене у два реда,

Слика 1.

РАСПОРЕД ИКОНА НА ИКОНОСТАСУ

Сокл:

1. Гостољубље Аврамово, 2. Жртва Аврамова, 3. Сусрет Марије и Јелисавете, 6. Кушање Христа

Царске двери:

4. Арханђел Гаврило, 5. Богородица

Престоне иконе:

7. Богородица са малим Христом, 8. Исус Христос

Иконе изнад двери:

9. Свети Георгије, 10. Недремано око, 11. Свети Димитрије

Централна зона:

18. Света Тројица – Крунисање Богородице

Прва зона изнад пресоних икона:

12. апостол Тома, 13. апостол Вартоломеј, 14. апостол Јаков Заведејев, 15. апостол Јован, 16. апостол Андреј, 17. апостол Петар, 19. апостол Павле, 20. апостол Матеј, 21. апостол Симеон, 22. апостол Јаков Алфејев, 23. апостол Јуда, 24. апостол Филип

Друга зона изнад пресоних икона:

25. пророк ? 26. пророк Јоил, 27. пророк ? 28. Богородица, 29. Крст са распећем Христовим, 30. Свети Јован Богослов, 31. пророк ? 32. пророк Јеремија, 33. пророк Данило, 34. пророк Захарија, 35. пророк Давид, 36. пророк ? 37. пророк ? 38. пророк Мојсије, 39. пророк ?

раздвојене су хоризонталним, једноставно профилисаним гредицама. Оквири икона неправилног облика у доњем реду сокла су начињени од С и S волута, а остали простор поља је испуњен ажурним рокајном резбаријом од разлисталих С и S волута и ружа. Перфориране С волуте, окренуте једна ка другој, чине оквири икона у горњем реду сокла а остали простор поља је испуњен ажурним дрворезбаријом разлисталих С волута. Једноставно профилисане, узане хоризонталне гредице деле сокл од престоних икона.

Царске двери (Слика 5) су украшене богатим сплетом разлисталих С волута, ружа и лишћа. У доњем делу оба крила је приказана по једна годронирана С волута. Дашчица на саставу крила је украшена ружама и лишћем у плитком рељефу, а при врху је приказана птица раширених крила. Горњи део дрворезбарије царских двери је уништен све до оквира медаљона са иконама, али се може претпоставити да је, као и на иконостасу у Обрежу, био приказан мотив грожђа које кљуцају птице. Резбарија царских двери иконостаса купиновачке цркве показује велику стилску и техничку сличност са резбаријом царских двери цркава у Обрежу и Миклушевцима.

Престоне иконе, смештене у профилисане полихромиране оквири, имају облик усправних правоугаоника са тролисном горњом страницом (Слике 3 и 4). Фланкиране су обим стубовима који су постављени изнад пиластара и имају једноставно профилисане базе и композитне капителе. Изнад престоних икона су аплицирани декоративни панои, формирано од разлисталих С волута и лишћа, у чијем центру је шкољкасти орнамент на који је постављена круна, фланкирана ружама.

Ажурирано наддверје царских двери је формирано од лиснатих волута и има доњу ивицу у облику тролиста. Оквир иконе овалног облика чине две перфориране С волуте, окренуте једна према другој. На средини горњег дела оквира је шкољкасти елемент са круном, а на средини доњег дела је ребраста шкољка. Ажурирана наддверја северних и јужних двери су формирана од разлисталих С волута и имају доњу ивицу у облику тролиста на чијем централном делу је ребраста шкољка. Оквири икона начињени су од од С волута, а на средини горњег дела је постављена по једна ребраста шкољка.

На капителе стубова прве зоне иконостаса су постављене конзоле архитравне греде која дели

прву зону од друге. Три слободне стране конзола у доњем делу имају по једну ружу. Архитравна греда је узаном профилисаном дашчицом подељена у две зоне од којих је доња украшена разлисталим гранчицама обавијеним око стилизоване шишарке у центру. Архитравна греда је пресечена изнад наддверја царских двери, тако да је остварен вертикални спој са централним делом друге зоне, у ком се налази централна икона у дрворезбареном оквиру, која има облик усправног правоугаоника са тролисном горњом страницом. Изнад централне иконе је балдахин са размакнутом драперијом, фланкиран са два стубића истог облика као што су стубови прве зоне. У другој зони иконостаса, лево и десно од централне иконе, смештено је по шест икона штитастих форми, чији су оквири, формирано од С волута, повезани једноставним лиснатим волутама.

Једноставна, профилисана конструктивна греда дели другу зону од треће. На централном делу треће зоне уздиже се крст, постављен на круну која почива на тимпанону са тролисним завршетком, који належе на балдахин изнад централне иконе. Крст је фланкиран са обе стране по једном иконом штитастих облика. Трећа зона има три реда икона у облику штитастих картуша, чији су оквири формирано од С и S волута и међусобно су повезани једноставним лиснатим волутама.

Иконостас цркве Светог Луке у Купинову се на основу архитектуре, мотива и стила дрворезбарије, приписује осигечком столару Јакову Герстнеру.¹¹ Иако занатлија, а не слободан уметник, био је врло тражен мајстор, а радио је црквени намештај и иконостасе у стилу касног барока и рококоа и за неколико православних цркава. Његово дело су и иконостаси у Миклушевцима (почетак осме деценије 18. века), Тењи (око 1777. г.), Боботи (пре 1778. г.) и Обрежу (осма деценија 18. века).¹² Иконостас цркве Светог Луке у Купинову је настао у осмој деценији 18. века, као и иконостас у Обрежу.¹³

На иконама иконостаса цркве светог Луке у Купинову нема потписа на основу којег би се приписале одређеном уметнику, међутим, пошто нису пресликаване, на основу стила, композиционих решења, колорита и избора тема, сасвим поуздано се сматрају делом Јакова Орфелина.¹⁴ Уочава се велика сличност сликарства овог иконостаса и сликарства Јакова Орфелина на иконостасима цркава у Обрежу (1778) и Марадику (1776).¹⁵

Јаков Орфелин је познати карловачки сликар 18. века чије стваралаштво означава почетак новог, познобарокног периода у развоју српског сликарства. Његово формирање је текло без директних додира са ранобарокним сликарством украјински оријентисаних мајстора, тако да није био оптерећен наслеђем, него је српско сликарство повео путем средњоевропских еклектичких познобарокних формулација.¹⁶ Пре ступања на бечку Академију студирао је графику, што ће оставити неизбрисив траг на његовим ликовним схватањима.¹⁷ По повратку из Беча, око 1770. године, почела је његова плодна уметничка каријера, а стварао је претежно по поруџбини сеоских црквених општина на територији Срема. Рад са Теодором Крачуном на осликавању иконостаса Саборне цркве у Сремским Карловцима донео му је статус најпопуларнијег српског сликара последњих деценија 18. века. Орфелинова дела, настала у ранијем периоду стварања, одликују се вишим уметничким квалитетима од оних из познијег периода. Велика оптерећеност пословима ослабила је његову креативну снагу, запао је у рутину, схематизам, неинвентивност и стагнацију.¹⁸ Делимичан допринос томе дали су и наручиоци који су тражили да се понове стара композициона решења која су уметника прославила, али и то што је, због великог обима посла, значајан део препуштао помоћницима. Павле Васић је претпоставио да је иконостас купиновачке цркве осликан 1792. године, иако је констатовао високе ликовне квалитете, карактеристичне за ранији период Орфелиновог стваралаштва.¹⁹ Прихватљивија је претпоставка Мирјане Лесек, по којој је сликарство овог иконостаса настало почетком осме деценије 18. века.²⁰

На иконостасу цркве светог Луке у Купинову су, због његових малих димензија, постављене само две престоне иконе: Исус Христос (Слика 4) и Богородица са малим Христом (Слика 3). Њима је посвећена највећа пажња приликом осликавања, а светачке физиономије су схваћене портретски. Исус Христос и Богородица са малим Христом су приказани на облацима, испред тонски издиференциране позадине. Орфелин, ослобођен ретроспективног наслеђа, не слика ни златне позадине, а ни декоративне флоралне орнаменте на одећи светитеља. На овим иконама се запажа добро познавање цртежа и анатомије којима Орфелинови претходници нису увек располагали, нарочито не они који нису похађали академију. Фигуре Христа и Богородице су приказане у стојећем

ставу, у контрапосту, а динамика у линијама рамена, кукова и колена им даје извесну елеганцију. Христ дете има изглед и пропорције детета, а не одраслог човека, како су га Орфелинови претходници најчешће приказивали.²¹ На престоним иконама је присутно и за Орфелина карактеристично тумачење светлости, која не долази са неба и није одраз божанске интервенције. То је земаљска и чулна светлост, неутрална и дифузна, чија луминозност је равномерно распоређена по целој сликаној површини.²² Светлост не производи дубоке сенке које би изазивале драматичне емоције. Овакво тумачење светлости је одредило и Орфелинов колорит, који је светао и пастелан: одећа Христа и Богородице је сликана тоновима ружичасте и плаве боје, облаци тоновима светло смеђе, а позадина тоновима жуте боје. Икона Богородице са малим Христом показује велику сличност са истом иконом на иконостасу цркве у Марадику.²³ Богородицу која држи дете Христа, приказану у маниристички лако извијеној фигури, Орфелин је поновио са раније сликаних иконостаса, а Христова физиономија показује и сличности са физиономијама Христа на Чешљаревим иконама у Кикинди и Мокрину.²⁴

У доњем реду сокла иконостаса цркве светог Луке приказане су две старозаветне алегоричке префигурације: Гостољубље Аврамово (Слика 6) и Жртва Аврамова (Слика 7), идентично као и у Обрежу и Марадику.²⁵ Сцену Гостољубља Аврамовог Орфелин слично приказује на многим иконостасима, па она може да послужи као нека врста његовог потписа, тј. знак атрибуције.²⁶ У горњем реду сокла су приказане сцене које су својом тематиком повезане са престоним иконама испод којих су смештене: Сусрет Марије и Јелисавете (Слика 8), испод престоне иконе Богородице са малим Христом и Кушање Христа (Слика 9), испод престоне иконе Христа. Обе ове композиције су приказане идентично као и у Обрежу. На композицијама у соклу се уочавају сви квалитети Орфелиновог сликарства: добар цртеж, познавање анатомије и пропорција тела, владање покретом, контрапостом и перспективом. На композицији Жртве Аврамове фигура анђела који слеће из облака је приказана у скраћењу. Композиције сокла су сликане светлим, претежно топлим колоритом, са доминацијом ружичасте и плаве боје.

На царским дверима, као што је уобичајено, приказане су Благовести: арханђел Гаврило на левом крилу а Богородица на десном (Слика 5).

Ова сцена је приказана идентично као и у Обрежу и Марадику, а касније ће се поновити и на иконостасу у Стапару.²⁷ Фигуре из Благовести Орфелин слика незнатно измењене на многим иконостасима: арханђела Гаврила приказује углавном исто, а у покретима Богородице се уочава низ варијација. Као предлог за композицију Благовести на купиновачком иконостасу Орфелину је послужио бакропис из Библије Лукјена.²⁸

На наддверју царских двери је приказано Недремано око, а исто композиционо решење Орфелин ће поновити и на иконостасу у Раткову 1800. године (Слика 10). Ова композиција је рађена потпуно у духу западноевропског сликарства и врло је слична сродним мотивима Гвида Ренија, те је стога могуће претпоставити да је и за ову композицију као предлог послужила западноевропска графика.²⁹ На надверјима северних и јужних двери приказани су свети ратници Георгије и Димитрије, на исти начин као и у Обрежу. Насликани су у стојећем ставу, у ратничкој одећи, светлим, пастелним колоритом, са доминацијом тонова ружичасте и плаве боје.

Централна икона на иконостасу цркве светог Луке у Купинову је икона Света Тројица – Крунисање Богородице. По доласку са Академије, под утицајем бечког сликарства и католичких тема, Орфелин није водио много рачуна да ли као централну икону слика Свету Тројицу или Крунисање Богородице. Међутим, у каснијим радовима се углавном опредељује за сликање Свете тројице.³⁰

У другој зони иконостаса, лево и десно од централне иконе, распоређено је по шест икона апостола. Лево од централне иконе су, с лева на десно, приказани апостол Тома, Вартоломеј, Јаков Заведејев, Јован, Андреј и Петар, а десно су апостоли Павле, Матеј, Симон, Јаков Алфејев, Јуда и Филип. Сви апостоли су приказани у стојећем ставу, у различитим покретима. Позадина је тонски издиференцирана, а фигуре су сликане претежно светлим, топлим колоритом.

Исликавању ликова апостола је посвећено мало мање пажње него при исликавању ликова и сцена прве зоне. На појединим фигурама се примећују извесне анатомске грешке и нескладне пропорције тела, као на икони апостола Павла (мала глава у односу на тело), апостола Вартоломеја (кратко попрсје у односу на тело, мале шаке), апостола Јакова Алфејева (мала глава у односу на тело, ноге сувише дуге) и апостола Томе (кратке ноге, мале шаке).

Трећу зону иконостаса чине иконе пророка, распоређене у три реда око централног крста са Распећем Христовим, фланкираног медаљонима са иконама Богородице и Јована Богослова. Пророци су приказани у стојећем ставу, већина у контрапосту, у различитим покретима. Иконе су сликане претежно тоновима плаве, ружичасте и црвене боје, а позадина је тонски издиференцирана.

Сликарство иконостаса цркве Светог Луке у Купинову, уз иконостасе у Марадику и Обрежу, спада међу раније радове Јакова Орфелина.³¹ Осликавању икона прве зоне посвећена је највећа пажња, док се на иконама друге зоне уочавају извесне анатомске грешке. Орфелин се на иконостасу у Купинову показује као добар цртач, познавалац покрета, контрапоста и перспективе, а анатомске грешке на ликовима апостола су највероватније последица учешћа неког од помоћника. Радећи на осликавању овог иконостаса Орфелин понавља ликовна решења са ранијих дела, што и иначе често чини, а користи и западноевропску графику као предлог за поједине композиције. На свим композицијама је присутно, за Орфелина карактеристично тумачење светлости, која не долази са неба, него је овоземаљско и равномерно се простира по сликаној површини, не правећи дубоке сенке. Све иконе су сликане светлим бојама, а преовлађују ружичасти, плави, златножути и црвени тонови. Стилске карактеристике сликарства иконостаса цркве светог Луке у Купинову сврставају га у ред успешнијих остварења Јакова Орфелина.

НАПОМЕНЕ

- ¹ В. Петровић, М. Кашанин, *Српска уметност у Војводини*, Нови Сад 1927, 33; Р. Грујић, *Војводина I, Духовни животи*, Нови Сад 1939, 354; В. Матић, *Црква светиоџ Луке у Куииноу*, Грађа за проучавање споменика културе Војводине 10, Нови Сад 1981, 41.
- ² Р. Грујић, нав. дело, 351, 354; В. Матић, нав. дело, 41.
- ³ Р. Грујић, нав. дело, 352, 354.
- ⁴ Д. Поповић, *Војводина I*, Нови Сад 1939, 176; В. Матић, нав. дело, 42.
- ⁵ Исто, 42.
- ⁶ Исто, 45, 46.
- ⁷ Исто, 45, 46.
- ⁸ Исто, 46; Б. Станојловић, *Етно-парк у Куииноу*, Споменица Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица 1961–1996, Сремска Митровица 1996, 144.
- ⁹ В. Матић, нав. дело, 42.
- ¹⁰ Б. Станојловић, нав. дело, 139; Црква је стављена под заштиту закона Решењем Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС од 18. маја 1948. године, број 753. За непокретно културно добро од изузетног значаја је проглашена 1990. године Одлуком, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 16/90. Документација Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица.
- ¹¹ Л. Шелмић, *Доиринос осижечких мајстора развоју барокноџ дрворезбарства код Срба*, ЗЛУМС 20, Нови Сад 1984, 212, 214; М. Лесек, *Сремски радови Марка Гавриловића, дрворезбара друге половине 18. века*, Сунчани сат 7, Сремска Митровица 1997, 200.
- ¹² Л. Шелмић, нав. дело, 209–212, 214.
- ¹³ Исто, 212; М. Лесек, *Барокно сликарство у Срему*, Нови Сад 2001, 180.
- ¹⁴ П. Васић, *Три иконостаса Јакова Орфелина у Срему*, ЗЛУМС 6, Нови Сад 1970, 243–245; М. Лесек, *Иконостас Јакова Орфелина у манастиру Гргегегу*, ЗЛУМС 24, Нови Сад 1988, 184; М. Лесек, *Радови Јакова Орфелина у Срему*, Сунчани сат 9, Сремска Митровица 1999, 169, 170, 178; М. Лесек, *Барокно сликарство у Срему*, 176, 179, 180.
- ¹⁵ П. Васић, нав. дело, 243–245; М. Лесек, *Црква светиоџ Луке у Куииноу*, Документација Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица; Исти, *Радови Јакова Орфелина у Срему*, 169; Исти, *Барокно сликарство у Срему*, 175, 179.
- ¹⁶ М. Тимотијевић, *Српско барокно сликарство*, Нови Сад 1996, 144, 145.
- ¹⁷ Исто, 115.
- ¹⁸ Д. Медаковић, *Српски сликари: Јаков Орфелин*, Нови Сад 1968, 75, 76; М. Лесек, *Иконостас цркве светиоџ Николе у Краљевцима*, Споменица Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица 1961–1996, Сремска Митровица 1996, 136; М. Тимотијевић, нав. дело, 118.
- ¹⁹ П. Васић, нав. дело, 245, 246.
- ²⁰ М. Лесек, *Иконостас Јакова Орфелина у манастиру Гргегегу*, 186; *Иконостас цркве светиоџ Николе у Краљевцима*, 134; *Радови Јакова Орфелина у Срему*, 178; *Барокно сликарство у Срему*, 180.
- ²¹ П. Васић, нав. дело, 243.
- ²² М. Тимотијевић, нав. дело, 177.
- ²³ П. Васић, нав. дело, 243; М. Лесек, *Црква светиоџ Луке*, Досије: Купиново 59, документација Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица.
- ²⁴ М. Лесек, нав. дело.
- ²⁵ Исто.
- ²⁶ П. Васић, нав. дело, 243.
- ²⁷ Исто, 243, 244; М. Лесек, нав. дело.
- ²⁸ Љ. Стошић, *Западноевропска графика као предложак у српском сликарству 18. века*, Београд 1992, 67, 99, сл. 73.
- ²⁹ П. Васић, нав. дело, 243.
- ³⁰ Исто, 244.
- ³¹ М. Лесек, *Барокно сликарство у Срему*, 178, 179.

Слика 2. ▲
Иконостас црква Свeтoг Лукe у Купинoву

▲ Слика 5.
Царске двери

Слика 8. ▲
Сусрeт Мaриje и Јeлисaвeтe

▲ Слика 9.
Кушaњe Христa

Слика 10. ▲
Недремано око

Слика 3. ▲
Богородица са малим Хришћом, иресиона икона

▲ Слика 4.
Исус Христос, иресиона икона

Слика 6. ▲
Гостољубље Аврамово

▲ Слика 7.
Жртва Аврамова

Gordana Krstić

THE ICONOSTASIS OF THE CHURCH OF SAINT LUKA IN KUPINOVO

The church of Saint Luka in Kupinovo was built next to the medieval town Kupinik. It is the oldest preserved Orthodox Church in the region north from the rivers Sava and the Danube. It is assumed that despot Djurdje Branković built it between 1453 and 1456. The high iconostasis was created at the beginning of the eight decade of the eighteenth century and a carpenter from Osijek Jakob Gerstner is the author. Luxurious late baroque and rococo wood carving is mostly made in the technique of hemstitching. The icons were painted by Jakov Orfelin, the famous painter from Sremski Karlovci, whose creative work marks the beginning of new, late baroque period in the development of Serbian painting. After the return from the Academy in Vienna, in 1770, Orfelin began very fruitful activity, mostly on the territory of Srem. He painted the iconostasis of Orthodox cathedral in Sremski Karlovci with Teodor Kračun, and that gave him the status of the most popular Serbian painter of last decades of the eighteenth century. Working on the painting of the iconostasis of Kupinovo's church, Orfelin repeats the techniques he used before, which he often did. As a model for some compositions he used the west European graphics. The characteristic commentary of light is present in Orfelin's paintings, which is of this world, real, neutral, diffuse, evenly spread on the painted surface not making the deep shadows. The colouring is light and pastel, with pink, red and blue colours that surmount. The greatest attention has been given to the painting of the icons of the first zone, while some anatomic mistakes can be noticed on the icons of the second zone, which is probably the result of participation of the assistant. Orfelin is presenting in Kupinovo as a good draftsman, expert in movement, contrapost and perspective and this painting belongs to its early and successful works.